

KIYIMDA USLUBLARNING XILMA-XILLIGI VA BADIY BEZASHNING TAHLILI

Nizamova Barno Bahtiyorovna

katta o‘qituvchi, Farg‘ona Politexnika institute, Farg‘ona, O‘zbekiston

Annotatsiya. Xozirgi kunda ayollar kiyimlarida bezak va kiyimni qomatda joylashishi katta ahamiyatga ega. Qomatni antropologik hususiyatlarini inobatga olgan holda qomatdagi nuqsonlarni bartaraf etish to‘g‘ri va munosib kiyim tanlashga bog‘liq.

Kalit so‘zlar. Siluet, vizual taassurot, konstruktiv chiziqlar, dekorativ chiziqlar, trapetsiya siluet, Oval siluetli.

Kiyim bu - jamiyatning moddiy va ma’naviy madaniyatining bir qismidir. Kundalik kiyish uchun mo‘ljallangan buyumlar va faqat podiumdagina namoyish etiladigan san’at asaridir [1,2].

Modaning rivojlanishi va kiyimning o‘zgarishi xuddi tarixning rivojlanishiga o‘xshab spiral bo‘yicha ketmoqda. Hozirda kiyim orqali inson o‘zining individualligini namoyon qilmoqda. Kiyim yordamida takrorlanmas imidj yarata olish tashqi ko‘rinishni mohirona o‘zgartira olishdan kamchiliklarni berkitib o‘zining tashqi ko‘rinishining ustunlik jihatlarini noziklik bilan ko‘rsata olishdan insonning nozik didligi ekanligini anglab olish mumkin [3,4,5].

1-rasm. Kiyim badiiy bezash namunalari.

Modaning yo‘nalishi bo‘yicha siluet - bu shaklning asosiy xususiyatlarini planar grafik tasvirining umumlashtirilgan ifodasi. Siluetning ichida uning konturlarini cheklab, ular umuman mahsulotning hajm shakli va uning individual konstruktiv va dekorativ yo‘nalishlarini rivojlantiradi [6-9].

Shu bilan birga, siluet ma'lum darajada mahsulot shaklini belgilaydi, lekin uning dizaynini aks ettirmaydi. Kiyimda quyidagi asosiy chiziq guruxlari bo‘ladi: siluet chiziqlari - shaklning tashqi konturlarini chegaralovchi chiziqlar; konstruktiv chiziqlar - kiyim shaklini hosil qilishdagina qatnashadigan chiziqlar: yelka choklari, yon choklar, vitochkalar, yeng o‘tkazish choklari va hokazo; konstruktiv-dekorativ chiziqlar xam shakl hosil qiluvchi, xam dekorativ vazifalarni bajaruvchi chiziqlar: bo‘rtmalar, koketlarni ulash choklari, qirqmalar, mayda taxlamalar, taxlamalar, bo‘rtma burmalar, drapirovkalar, burmalar va hokazo;

dekorativ chiziqlar - dekorativ vazifalarnigina bajaruvchi chiziqlar: qo‘yma burmalar, ikki tomonlama qo‘yma burmalar, tasmalar, to‘rlar, bezak detallar, furnitura, kashtalar, bantlar va hokazo.

Siluet - bu mahsulot uchun moda shaklini tanlashda asosiy omil. Kiyimning siluet shakli to‘rtburchaklar, uchburchak, silindr, trapetsiya, tasvirlar va boshqalarning eng oddiy geometrik shakllariga asoslanadi. Rassom va dizayner kiyimlarni modellashtirishda davom etmoqda. Har qanday mahsulotning dizayni siluet shakliga bog‘liq va bazaning chizilgan rasmiga asoslangan [10-12].

Siluet shakllarining hajmini o‘zgartirish turli xil yoshdagi guruhlarning raqamlari uchun turli xil uslubdagi echimlar va turli xil kiyimlar turlariga yordam beradi. Quyidagi kiyim siluetlari mavjud: to‘g‘ri, o‘rnatilgan, yarim jihozlangan va trapesiya. Modaning turli davrlarida u yoki bu siluetga ustunlik beriladi. To‘g‘ri siluet asosi tabiiy yelka chizig‘iga ega cho‘zilgan to‘rtburchak bo‘lib, bu siluet turli yoshdagi ayollarga mos keladi. Moda kengaytirilgan to‘rtburchakni belgilaydi, naqsh elkasi chizig‘i bo‘ylab kengayganda siluet bu shaklga ega bo‘ladi. Yarim mos siluet ko‘krak, sonlar bo‘ylab moslashishi bilan farq qiladi. Bel chizig‘i biroz ifoda etilgan, uslubga qarab asl nusxadan yuqoriga yoki pastga qarab o‘zgarishi mumkin.

2-rasm. To‘g‘ri bichimli siluet ko‘rinishi.

Mahsulotning pastki qismi, shimlarning etagi pastki qismga qarab kengaytirilgan. Keksa va ortiqcha vaznli ayollar uchun tavsiya qilinadi.

3-rasm. Yarim mos siluetli kiyim namunalari.

Trapetsiya siluet asosan bel chizig‘i bo‘ylab joylashadigan kiyimlar uchun mo‘ljallangan, bunda belbog‘, kamarlar mavjud. Yelkada turuvchi kiyimlarda esa ko‘krak chizig‘i bo‘ylab shaklga mos keladigan relyeflar joylashtiriladi. Bu siluet normal qomadli ayollar uchun mo‘ljallangan.

4-rasm. Trapetsiya siluetli kiyim namunalari.

Oval silueti ko‘krak qafasi va yelka chizig‘ida oval bo‘ylab yotadi yoki kuchli shaklga mos keladi va yuqoridan pastgacha keng yubkalar, ayollar va qizlar ko‘ylaklarida bu siluet qo‘llaniladi.

5-rasm. Oval siluetli kiyim namunalari.

Yuqoridagi ma’lumot va taxlillarga ko‘ra kiyim inson qomatidagi nuqsonlarni bartaraf etish bilan birga unga betakror go‘zallik va joziba bera olishi ma’lum bo‘ldi. Qomatga mos holda kiyim va unga mos holda bezak elementlaridan oqilona foydalanish har bir iste’molchidan e’tibor va sinchkovlikni talab qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Baxtiyorovna, N. B. (2021). Analysis of New Assortments of Women's Dresses Made of Knitted Fabric. *Central asian journal of arts and design*, 2(11), 4-8.
2. Baxtiyorovna, N. B. (2022). The features of pattern formation on flat knitting machines. *International Journal of Advance Scientific Research*, 2(02), 1-11.
3. Qaxxorovich, N. Q., Juraevich, Y. N., Nozimjonovna, O. I., & Baxtiyorovna, N. B. (2021). The Perspective Directions For The Development Of Sericulture. *The American Journal of Engineering and Technology*, 3(09), 24-27.
4. Sh, T. X., Nizamova, B. B., & Mamatqulova, S. R. (2021). Analysis Of The Range Of Modern Women's Coats. *The American Journal of Engineering and Technology*, 3(09), 18-23.
5. Nizamova, B. B. (2022). Changes in the structure of knitted fabrics. *Innovative Technologica: Methodical Research Journal*, 3(01), 52-57.
6. Uralov, L., Obidova, I., Nizamova, B., Kholiqov, K., Ohunov, R., & Mamatova, X. (2023, June). Analysis of the effect of technological parameters of physical and mechanical indicators of two-layer knitted fabrics. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2789, No. 1). AIP Publishing.

7. Baxtiyorovna, N. B. (2022). Development of Structures of Double Patterned Weaves With Elements of Press Loops With A Geometric Pattern. Eurasian Research Bulletin, 14, 175-181.
8. Каримов, Н. М., Абдусаттаров, Б. К., Махмудова, Г., & Саримсаков, О. Ш. (2021). Пневматическая транспортировка хлопка-сырца на хлопкозаводах. In Инновационные Подходы В Современной Науке (pp. 61-70).
9. Сидиков, А. Х., Махмудова, Г., Каримов, А. И., & Саримсаков, О. Ш. (2021). Изучение движения частиц хлопка и тяжёлых примесей в рабочей камере пневматического очистителя. Universum: технические науки, (2-2 (83)), 51-56.
10. Odiljonovich, T. Q. (2021). About automation of loading and unloading of cotton raw materials at cotton factory stations. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(10), 2068-2071.
11. Ergashov, Y., Babayeva, M., & Akhmedov, A. (2023). New regenerator design for regeneration of raw cotton voles from non-ginned seeds. Academia Science Repository, 4(04), 32-35.
12. O'g'li, T. U. D. U., & Qizi, B. M. N. (2022). Verification of the values obtained based on the theoretical analysis of the working details of the crusher in the program “Solidworks”. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 12(10), 222-229.

Research Science and Innovation House